

Noter

Innholdsfortegnelse

Note 1 - Regnskapsprinsipper	2
Note 2 - Viktige regnskapsestimater og skjønsmessige vurderinger	4
Note 3 - Segmentrapportering	5
Note 4 - Driftskostnader	7
Note 5 - Utlån til kunder fordelt på sektor og næring	8
Note 6 - Tap på utlån og garantier	9
Note 7 - Nedskrivning på utlån og garantier	10
Note 8 - Misligholdte og tapsutsatte engasjement	11
Note 9 - Øvrige eiendeler	12
Note 10 - Innskudd fra kunder fordelt på sektor og næring	13
Note 11 - Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	14
Note 12 - Annen gjeld	15
Note 13 - Kapitaldekning	16
Note 14 - Finansielle instrumenter og motregning	18
Note 15 - Vurdering av virkelig verdi på finansielle instrumenter	19

Note 1 - Regnskapsprinsipper

SpareBank 1 SMN avlegger kvartalsregnskapet i samsvar med børsforskrift, børsregler og International Financial Reporting Standards (IFRS), godkjent av EU, herunder IAS 34 om delårsrapportering. Fra 1. halvår 2007 avlegges også selskapsregnskapet i henhold til IFRS. Dette innebærer at investeringer i tilknyttede selskaper og datterselskaper føres etter kostmetoden. Resultater fra tilknyttede selskaper og datterselskaper er derfor ikke inkludert i morbankens regnskap. Fra og med første kvartal 2012 presenteres avkastning på statskassaveksler som rentenetto. Dette er tidligere ført som kursgevinster /-tap. Historikk er omarbeidet tilsvarende.

Kvartalsregnskapet omfatter ikke all informasjon som kreves i et fullstendig årsregnskap og bør leses i sammenheng med årsregnskapet for 2012.

Konsernet har i denne kvartalsrapporten benyttet de samme regnskapsprinsipper og beregningsmetoder som i siste årsregnskap med følgende unntak:

IAS 1 Presentasjon av finansregnskapet

Fra første kvartal viser oppstillingen over andre inntekter og kostnader poster som reklassifiseres til resultatet og poster som ikke reklassifiseres til resultatet hver for seg.

IAS 19R Ytelser til ansatte

Fra første januar 2013 har konsernet anvendt IAS 19R Ytelser til ansatte og endret basis for beregning av pensjonsforpliktelser og pensjonskostnader. Konsernet har tidligere benyttet korridormetoden for regnskapsføring av uamortiserte estimatavvik. Korridormetoden er ikke lenger tillatt, og alle estimatavvik skal etter IAS 19R føres i oppstilling over andre inntekter og kostnader. Tidligere ble avkastning på pensjonsmidler beregnet ved bruk av en langsiktig forventet avkastning på pensjonsmidlene. Som følge av anvendelse av IAS 19R beregnes nå periodens netto rentekostnad ved å anvende diskonteringsrenten for forpliktelsen ved periodens begynnelse på netto forpliktelse. Netto rentekostnad består derfor av rente på forpliktelsen og avkastning på midlene, begge beregnet med diskonteringsrenten. Endringer i netto pensjonsforpliktelse som følge av premieinnbetalinger og utbetaling av pensjoner hensyntas. Forskjellen mellom faktisk avkastning på pensjonsmidlene og den resultatførte avkastningen regnskapsføres fortløpende mot andre inntekter og kostnader.

Korridoren per første januar 2012 er beregnet på nytt i samsvar med de prinsipper som oppstilles i IAS 19 R ved at blant annet avkastningen på midlene for 2012 er satt lik diskonteringsrenten.

Implementeringen har gitt følgende balanseeffekter (konsernet):

(mill. kr)

	Opprinnelig balanseført	Endring ved implementering	Ny balanseverdi
Første kvartal 2012 (1.1.2012)			
Overfinansiert ytelsespensjon (øvrige eiendeler)	35	-35	0
Underfinansiert ytelsespensjon (øvrig gjeld)	0	77	77
Utsatt skatt	10	-31	-21
Annen egenkapital	1.268	-81	1.187
31. desember 2012			
Overfinansiert ytelsespensjon (øvrige eiendeler)	15	57	72
Underfinansiert ytelsespensjon (øvrig gjeld)	0	0	0
Utsatt skatt	4	16	20
Annen egenkapital	1.303	41	1.343
Første kvartal 2013 (impl. 1.1.13)			
Overfinansiert ytelsespensjon (øvrige eiendeler)	15	57	72
Underfinansiert ytelsespensjon (øvrig gjeld)	0	0	0
Utsatt skatt	4	16	20
Annen egenkapital *)	1.303	41	1.343

*) Regnskapsført som styrking av konsernets egenkapital per første kvartal 2013, 57 millioner kroner minus utsatt skatt 16 millioner.

Balanseoppstillingen er omarbeidet som vist ovenfor.

Pensjonskostnaden i 2012 under tidligere prinsipp utgjorde 32 millioner kroner. Som følge av endret prinsipp for behandling av uamortisert estimataavvik og beregning av netto rentekostnad, økte den resultatførte pensjonskostnaden til 37 millioner kroner. Sammenligningstall i

resultat er ikke omarbeidet da endringen er vurdert å være uvesentlig. Kapitaldekning, egenkapitalbevisbrøk og øvrige nøkkeltall er ikke omarbeidet for tidligere perioder.

IFRS 7 Motregning av finansielle instrumenter

Konsernet har implementert endringen i IFRS 7 som medfører utvidet noteopplysning knyttet til henholdsvis nettoføring av finansielle instrumenter og motregningsordninger knyttet til finansielle instrumenter. Se note 14.

IFRS 13 Måling av virkelig verdi

Konsernet har implementert IFRS 13 om virkelig verdi måling av finansielle instrumenter. Noteopplysningene bygger i stor grad på tilsvarende noter i siste årsregnskap. Se note 15.

Note 2 - Viktige regnskapsestimer og skjønsmessige vurderinger

Ved utarbeidelse av konsernregnskapet foretar ledelsen estimater, skjønsmessige vurderinger og tar forutsetninger som påvirker effekten av anvendelsen av regnskapsprinsipper. Dette vil derfor påvirke regnskapsførte beløp for eiendeler, forpliktelser, inntekter og kostnader. I fjorårets årsregnskap er det redegjort nærmere for vesentlige estimater og forutsetninger i note 4 Kritiske estimater og vurderinger vedrørende bruk av regnskapsprinsipper.

Pensjoner

Bank- og finansnæringen har inngått avtale om avtalefestet førtidspensjon (AFP) for ansatte fra fylte 62 år. Egenandel for banken utgjør folketrygdens opptjening av utbetalt pensjon for arbeidstakere som benytter seg av AFP. Bankens ansvar er 100 prosent per år fra 62 til 64 år og 60 prosent av pensjonen som utbetales mellom 65 og 67 år. Opptak av nye pensjonister opphørte med virkning fra 31. desember 2010.

Lov om statstilskudd til arbeidstakere som tar ut avtalefestet pensjon i privat sektor (AFP-tilskuddsloven) trådte i kraft 19. februar 2010. Arbeidstakere som tar ut AFP med virkningstidspunkt i 2011 eller senere, vil bli gitt ytelse etter den nye ordningen. Ny AFP-ordning utgjør et livsvarig påslag på Folketrygden og kan tas ut fra 62 år. Arbeidstakere tjener årlig opp rett til AFP med 0,314 prosent av pensjonsgivende inntekt opp til 7,1G frem til 62 år. Opptjening i ny ordning beregnes på bakgrunn av arbeidstakerens livsinntekt, slik at alle tidligere arbeidsår innregnes i opptjeningsgrunnlaget.

Den nye AFP-ordningen anses regnskapsmessig å være en ytelsesbasert flerforetaksordning. Dette innebærer at det enkelte foretaket skal regnskapsføre sin proporsjonale andel av ordningens pensjonsforpliktelse, pensjonsmidler og pensjonskostnad. Dersom det ikke foreligger beregninger av de enkelte komponentene i ordningen og et konsistent og pålitelig grunnlag for allokering, regnskapsføres den nye AFP-ordningen som en innskuddsordning. På det nåværende tidspunkt foreligger det ikke slikt grunnlag, og den nye AFP-ordningen regnskapsføres derfor som en innskuddsordning. Regnskapsføring av ny AFP-ordning som ytelsesordning vil først skje når pålitelig måling og allokering kan foretas. Ny ordning skal finansieres ved at Staten dekker 1/3 av pensjonsutgiftene og 2/3 skal dekkes av arbeidsgiverne. Arbeidsgivernes premie skal fastsettes som en prosentandel av lønnsutbetalinger mellom 1G og 7,1G.

I tråd med anbefalingen fra Norsk Regnskapsstiftelse er det i regnskapsåret ikke foretatt avsetning for konsernets reelle AFP-forpliktelse. Dette skyldes at Felleskontoret for LO/NHO så langt ikke har foretatt de nødvendige beregninger.

Konsernet har i første kvartal implementert IAS 19 R om ytelse til ansatte. Se note 1 om regnskapsprinsipper.

Da det hittil i år ikke har vært vesentlige endringer i diskonteringsrenten eller andre forutsetninger knyttet til ytelsesordningen har konsernet ikke innhentet ny aktuarberegning. Siste aktuarberegning er gjort per 31. desember 2012.

Oppkjøp av virksomhet

SpareBank 1 SMN har i tredje kvartal overtatt 23,89 prosent av aksjene i SpareBank 1 Markets AS. Banken eide tidligere indirekte 19,23 prosent av SpareBank 1 Markets gjennom sitt eierskap i SpareBank 1 Gruppen. Det er foretatt en endelig oppkjøpsanalyse i samsvar med IFRS 3 hvor anskaffelseskost, 35,3 millioner kroner, er allokert til virkelig verdi av eiendeler og gjeld. Tidligere eierandel er videreført til kontinuitet. Differansen mellom identifiserbare netto eiendeler og anskaffelseskost for økt eierandel, 1,5 millioner kroner, er i samsvar med IAS 28 ført som inntekt i tredje kvartal.

Note 3 - Segmentrapportering

Banken er omorganisert fra 1. januar 2013. Dette gjør det naturlig med en endring av segmentinndelingen.

Fra 1. januar 2013 er segmentet Bedriftsmarked delt opp og rapporteres som to separate segmenter; konsernkunder og Små og mellomstore bedrifter (SMB). Historikk er ikke omarbeidet, da dette er vanskelig å rekonstruere på et presist nok nivå. For sammenligningsformål må derfor Konsernkunder og SMB sees på under ett i forhold til 2012. Dette vil være gjeldende for hvert kvartal i 2013. Organisasjonsmessig ligger SMB som en del av Kontorer som også håndterer Privatkunder.

Som følge av at datterselskapet Allegro utgjør en begrenset andel av konsernets resultat, rapporteres dette ikke lenger som eget segment, men er lagt til i kolonnen for øvrige. Fra andre kvartal 2013 er de felleskontrollerte selskapene SpareBank 1 Gruppen og BN Bank behandlet som egne segmenter. Bakgrunnen for dette er at selskapene hver for seg utgjør en betydelig del av konsernresultatet samtidig som hvert av selskapene har betydning i kapitalkravssammenheng. Selskapene har derfor også stor oppmerksomhet i konsernets interne virksomhetsstyring. Fra tredje kvartal 2013 rapporteres selskaper holdt for salg under Konsernkundesegmentet. For datterselskapene oppgis tall fra de respektive selskapsregnskapene, mens for felleskontrollerte selskaper som tas inn etter egenkapitalmetoden oppgis konsernets resultatandel samt bokført verdi av investeringen på konsernnivå.

Konsern 30. september 2013

Resultatregnskap (i mill kr)	Privat -kunder	Konsern				SB1 Finans		SB1 Regnskapshuset		SB1	BN	Øvrige/elim	Total
		SMB	-kunder	Markets	EM 1	MN	SMN	Gruppen	Bank				
Netto renteinntekter	457	213	509	10	3	89	-	-	-	-	-101	1.180	
Renter av allokert kapital	7	2	20	-0	-	-	-	-	-	-	-28	-	
Sum renteinntekter	464	214	529	9	3	89	-	-	-	-	-129	1.180	
Netto provisjons- og andre inntekter	505	58	58	25	289	-2	102	-	-	-	46	1.081	
Netto avkastning på finansielle investeringer **)	1	1	47	31	-	0	-	153	75	73	380		
Sum inntekter *	969	273	634	66	292	87	102	153	75	-10	2.641		
Sum driftskostnader	474	98	185	63	239	33	90	-	-	75	1.256		
Resultat før tap	496	175	449	3	53	54	12	153	75	-85	1.384		
Tap på utlån, garantier m.v.	6	6	49	-	-	11	-	-	-	-4	68		
Resultat før skatt inkl. res. virksomhet holdt for salg	490	169	400	3	53	43	12	153	75	-81	1.316		
EK avkastning	37,0 %	31,4 %	13,8 %	1,1 %							13,3 %		
Balanse													
Utlån til kunder	62.233	9.124	31.775	-	-	3.308	-	-	-	-	3.797	110.237	
Herav overført Boligkreditt og Næringskreditt	-29.125	-400	-869	-	-	-	-	-	-	-	-	-30.394	
Individuell nedskrivning utlån	-27	-16	-107	-	-	-18	-	-	-	-	-0	-168	
Gruppenedskrivning utlån	-73	-30	-175	-	-	-16	-	-	-	-	-0	-295	
Andre eiendeler	252	26	212	-	305	14	79	1.029	1.168	29.511	32.597		
Sum eiendeler	33.261	8.704	30.835	-	305	3.288	79	1.029	1.168	33.308	111.977		
Innskudd fra og gjeld til kunder	23.880	8.641	19.330	-	-	-	-	-	-	-	1.571	53.423	
Annen gjeld og egenkapital	9.380	63	11.505	-	305	3.288	79	1.029	1.168	31.737	58.554		
Sum egenkapital og gjeld	33.261	8.704	30.835	-	305	3.288	79	1.029	1.168	33.308	111.977		

Konsern 30. september 2012

Resultatregnskap (i mill kr)					SB1	SB1	SB1	BN		
	PM	BM	Markets	EM 1	Finans MN	Regnskapshuset SMN	Gruppen	Bank	Øvrige/elim	Total
Netto renteinntekter	399	653	9	2	80	-	-	-	-64	1.079
Renter av allokert kapital	9	74	4	-	-	-	-	-	-87	-
Sum renteinntekter	408	726	13	2	80	-	-	-	-150	1.079
Netto provisjons- og andre inntekter	332	97	16	286	-2	82	-	-	7	818
Netto avkastning på finansielle investeringer **)	1	17	41	-0	0	2	104	41	198	403
Sum inntekter *	740	840	70	288	78	84	104	41	55	2.300
Sum driftskostnader	488	290	59	231	29	71	-	-	48	1.217
Resultat før tap	252	550	10	57	48	13	104	41	7	1.084
Tap på utlån, garantier m.v.	3	35	-	-	5	-	-	-	-1	42
Resultat før skatt inkl. res. virksomhet holdt for salg	249	516	10	57	43	13	104	41	8	1.042
EK avkastning	19,5 %	12,8 %	5,6 %							11,7 %
Balanse										
Utlån til kunder	56.916	41.080	-	-	3.112	-	-	-	2.167	103.274
Herav overført Boligkreditt	-26.984	-934	-	-	-	-	-	-	0	-27.917
Individuell nedskrivning utlån	-31	-106	-	-	-12	-	-	-	0	-148
Gruppenedskrivning utlån	-73	-205	-	-	-16	-	-	-	-0	-295
Andre eiendeler	200	782	-	287	43	49	1.064	1.064	32.201	35.691
Sum eiendeler	30.028	40.618	-	287	3.127	49	1.064	1.064	34.367	110.605
Innskudd fra og gjeld til kunder	22.335	24.910	-	-	-	-	-	-	3.591	50.836
Annen gjeld og egenkapital	7.694	15.708	-	287	3.127	49	1.064	1.064	30.776	59.770
Sum egenkapital og gjeld	30.028	40.618	-	287	3.127	49	1.064	1.064	34.367	110.605

*) En del av kapitalmarkeds-inntektene (Markets) er fordelt på PM og BM.

**) Spesifikasjon av netto avkastning på finansielle eiendeler inkl. holdt for salg

	30.9.2013	30.9.2012
Kursgevinst/utbytte på aksjer	45	22
Obligasjoner og derivater	-14	56
Valuta- og renteforretninger Markets	58	95
Sum verdiendringer finansielle eiendeler	90	173
SpareBank 1 Gruppen	153	104
SpareBank 1 Boligkreditt	25	37
SpareBank 1 Næringskreditt	5	8
BN Bank	75	41
Andre selskaper	32	41
Sum avkastning på eierinteresser	290	231
Sum	380	404

Note 4 - Driftskostnader

Morbank				Konsern		
31.12.12	30.9.12	30.9.13	(i mill kr)	30.9.13	30.9.12	31.12.12
618	462	442	Personalkostnader	690	690	924
166	129	134	IT-kostnader	149	145	187
23	17	17	Porto og verditransport	21	20	28
39	27	27	Markedsføring	38	36	49
43	30	36	Ordinære avskrivninger	85	74	102
128	93	93	Driftskostnader faste eiendommer	73	73	101
55	37	38	Kjøpte tjenester	46	43	66
132	87	100	Andre driftskostnader	153	136	199
1.206	883	886	Sum driftskostnader	1.256	1.217	1.654

Note 5 - Utlån til kunder fordelt på sektor og næring

Morbank				Konsern		
31.12.12	30.9.12	30.9.13	(i mill kr)	30.9.13	30.9.12	31.12.12
5.964	5.862	6.054	Jordbruk, skogbruk, fiske og fangst	6.210	6.035	6.129
2.325	2.258	2.336	Havbruk	2.479	2.378	2.447
2.123	3.196	1.948	Industri og bergverk	2.145	3.426	2.349
2.967	2.601	2.993	Bygg, anlegg, kraft og vannforsyning	3.525	3.121	3.504
2.625	2.161	2.294	Varehandel, hotell- og restaurantvirksomhet	2.464	2.340	2.804
5.734	5.547	5.339	Sjøfart	5.347	5.554	5.739
12.232	12.279	11.907	Eiendomsdrift	11.978	11.769	11.710
3.063	3.532	3.407	Forretningsmessig tjenesteyting	3.636	3.809	3.258
2.037	2.094	2.499	Transport og annen tjenesteytende virksomhet	2.899	2.423	2.364
189	129	224	Offentlig forvaltning	252	156	215
1.795	1.779	1.946	Øvrige sektorer	1.952	1.785	1.801
41.052	41.440	40.947	Sum næring	42.887	42.795	42.322
61.377	59.333	66.000	Lønnstakere	67.350	60.479	62.587
102.430	100.773	106.946	Sum utlån inkl. Boligkreditt og Næringskreditt	110.237	103.274	104.909
29.348	27.294	29.502	Herav Boligkreditt	29.502	27.294	29.348
618	623	892	Herav Næringskreditt	892	623	618
72.464	72.856	76.552	Brutto utlån i balansen	79.842	75.357	74.943

Note 6 - Tap på utlån og garantier

Morbank				Konsern		
31.12.12	30.9.12	30.9.13		30.9.13	30.9.12	31.12.12
-22	-14	22	Periodens endring i individuelle nedskrivninger	25	-24	-28
5	5	-	Periodens endring i gruppenedskrivninger	-	5	5
51	42	33	Periodens konstaterte tap hvor det tidligere er nedskrevet	38	54	63
54	34	12	Periodens konst. tap hvor det tidligere ikke er nedskrevet	16	37	57
-37	-29	-9	Periodens inngang på tidligere perioders konstaterte tap	-11	-30	-38
51	38	58	Periodens tapskostnader	68	42	58

Note 7 - Nedskrivning på utlån og garantier

Morbank				Konsern		
31.12.12	30.9.12	30.9.13	(i mill kr)	30.9.13	30.9.12	31.12.12
151	151	129	Individuelle nedskrivninger ved starten av perioden*)	144	173	173
4	8	10	+ Økt nedskrivning på engasjement hvor det tidl. er nedskrevet	11	8	4
13	7	10	- Tilbakeføring av nedskrivninger fra tidligere perioder	11	8	13
37	27	54	+ Nedskrivning på engasjement hvor det tidl. ikke er nedskrevet	62	29	43
51	42	33	- Konstaterte tap i perioden hvor det tidligere er nedskrevet	38	54	63
129	137	150	Individuelle nedskrivninger ved slutten av perioden	168	148	144
104	76	45	Konstaterte tap i perioden	54	91	119

*) Individuelle tapsnedskrivninger på garantier, 1 mill. kroner, er oppført i balansen som gjeld under 'Andre forpliktelser'.

Note 8 - Misligholdte og tapsutsatte engasjement

Morbank				Konsern		
31.12.12	30.9.12	30.9.13	(i mill kr)	30.9.13	30.9.12	31.12.12
			Misligholdte utlån			
298	351	322	Brutto mislighold over 90 dager *)	391	398	374
72	80	66	- Individuelle nedskrivninger	79	86	83
226	271	256	Netto misligholdte utlån	312	312	291
24 %	23 %	21 %	Avsetningsgrad	20 %	22 %	22 %
			Andre tapsutsatte engasjement			
119	136	193	Tapsutsatte engasjement (ikke misligholdt)	209	163	143
57	57	84	- Individuelle nedskrivninger	89	62	62
63	78	109	Netto andre tapsutsatte engasjement	119	101	81
48 %	42 %	43 %	Avsetningsgrad	43 %	38 %	43 %

*) Det foreligger ikke mislighold på lån i garantiporteføljen overtatt fra BN Bank ASA per Q3.

Eventuelt mislighold i garantiporteføljen vil for øvrig ikke medføre tap for SpareBank 1 SMN.

Note 9 - Øvrige eiendeler

Morbank				Konsern		
31.12.12	30.9.12	30.9.13	(i mill kr)	30.9.13	30.9.12	31.12.12
-	-	-	Utsatt skattefordel	14	6	13
201	190	184	Varige driftsmidler	1.217	1.196	1.277
1.009	1.209	1.503	Opptjente ikke motatte inntekter	1.507	1.202	1.026
46	452	503	Fordringer verdipapirer	503	452	46
21	42	74	Pensjoner	74	42	21
262	166	237	Andre eiendeler	279	478	416
1.538	2.060	2.501	Sum øvrige eiendeler	3.593	3.376	2.798

Note 10 - Innskudd fra kunder fordelt på sektor og næring

Morbank				Konsern		
31.12.12	30.9.12	30.9.13	(i mill kr)	30.9.13	30.9.12	31.12.12
2.002	2.016	2.004	Jordbruk, skogbruk, fiske og fangst	2.004	2.016	2.002
138	163	202	Havbruk	202	163	138
891	1.146	1.298	Industri og bergverk	1.298	1.146	891
1.715	1.402	1.636	Bygg, anlegg, kraft og vannforsyning	1.636	1.402	1.715
3.923	2.969	3.053	Varehandel, hotell- og restaurantvirksomhet	3.053	2.969	3.923
1.166	1.011	1.970	Sjøfart	1.970	1.011	1.166
4.865	4.324	4.117	Eiendomsdrift	4.014	3.729	4.256
4.802	4.429	4.879	Forretningsmessig tjenesteyting	4.879	4.429	4.802
3.575	3.721	3.829	Transport og annen tjenesteytende virksomhet	3.524	3.529	3.360
4.354	4.748	4.609	Offentlig forvaltning	4.609	4.748	4.354
3.477	3.525	2.486	Øvrige sektorer	2.458	3.497	3.366
30.908	29.456	30.083	Sum næring	29.647	28.639	29.973
22.279	22.196	23.776	Lønnstakere	23.776	22.196	22.279
53.187	51.652	53.859	Sum innskudd	53.423	50.836	52.252

Note 11 - Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer

Morbank				Konsern		
31.12.12	30.9.12	30.9.13	(i mill kr)	30.9.13	30.9.12	31.12.12
706	934	110	Sertifikatgjeld, nominell verdi	110	934	706
29.190	28.797	29.250	Obligasjonsgjeld, nominell verdi	29.250	28.797	29.190
364	353	232	Verdijusteringer	232	353	364
30.259	30.085	29.592	Sum verdipapirgjeld	29.592	30.085	30.259

Endring i verdipapirgjeld, ansvarlige lån og fondsobligasjoner

(i mill kr)	30.9.13	Emittert	Forfalt/ innløst	Øvrige endringer	31.12.12
Sertifikatgjeld, nominell verdi	110	35	630	-	706
Obligasjonsgjeld, nominell verdi	29.250	4.286	5.190	964	29.190
Verdijusteringer	232	-	-	-131	364
Totalt	29.592	4.321	5.821	832	30.259
(i mill kr)	30.9.13	Emittert	Forfalt/ innløst	Øvrige endringer	31.12.12
Ordinære ansvarlig lånekapital, nominell verdi	1.554	-	169	-30	1.753
Evigvarende ansvarlig lånekapital, nominell verdi	300	-	-	-	300
Fondsobligasjonslån, nominell verdi	1.402	500	-	32	869
Verdijusteringer	86	-	-	-32	118
Total	3.341	500	169	-30	3.040

Note 12 - Annen gjeld

Morbank				Konsern		
31.12.12	30.9.12	30.9.13	(i mill kr)	30.9.13	30.9.12	31.12.12
83	40	98	Utsatt skatt	106	49	93
248	161	375	Betalbar skatt	423	189	290
8	6	14	Formuesskatt	14	6	8
800	1.092	1.056	Påløpne kostnader og mottatte ikke påløpne inntekter	1.352	1.466	1.124
74	94	59	Avsetning for påløpne kostnader og forpliktelser	59	94	74
87	87	52	Trasseringsgjeld	52	87	87
9	9	4	Leverandørgjeld	41	51	40
73	1.476	2.150	Gjeld verdipapirer	2.150	1.476	73
233	388	714	Annen gjeld	666	435	282
1.615	3.353	4.522	Sum annen gjeld	4.862	3.853	2.070

Note 13 - Kapitaldekning

SpareBank 1 SMN har benyttet interne målemetoder (Internal Rating Based Approach - Foundation) for kredittrisiko siden januar 2007. Bruk av IRB stiller omfattende krav til bankens organisering, kompetanse, risikomodeller og risikostyringssystemer. Effekten av risikovektene under IRB er begrenset som følge av overgangsregler gitt i forskrift fra Finanstilsynet. Overgangsreglene antas å gjelde ut 2017.

Ansvarlige lån har prioritet etter all annen gjeld. Tidsbegrenset ansvarlig lån kan ikke tilsvare et høyere beløp enn 50 prosent av kjernekapitalen i kapitaldekningen, mens evigvarende ansvarlige lån ikke kan tilsvare et høyere beløp enn 100 prosent av kjernekapitalen. Ansvarlige lån klassifiseres som forpliktelse i balansen og måles til amortisert kost slik som andre langsiktige lån.

En fondsobligasjon (hybridkapital) er en obligasjon med en pålydende rente, men banken har ikke plikt til å betale ut renter i en periode hvor det ikke utbetales utbytte, og investor har heller ikke senere krav på renter som ikke er utbetalt, dvs. rentene akkumuleres ikke. Fondsobligasjoner som kjennetegnes med moderate incentiver til tilbakebetaling er godkjent som et element i kjernekapitalen innen en ramme på 15 prosent av samlet kjernekapital. Har derimot fondsobligasjonen ikke fastsatt løpetid og er uten incentiver til tilbakebetaling kan den medtas som et element i kjernekapitalen innen en ramme på 35 prosent av samlet kjernekapital.

Finanstilsynet kan kreve at fondsobligasjonene skrives ned proporsjonalt med egenkapitalen dersom bankens kjernekapitaldekning faller under fem prosent eller samlet kapitaldekning faller under åtte prosent. Nedskrevede beløp på fondsobligasjonene skal være skrevet opp før det kan utbetales utbytte til aksjonærene eller egenkapitalen skrives opp. Fondsobligasjoner føres som annen langsiktig gjeld til amortisert kost.

For detaljert informasjon om ansvarlige lån og fondsobligasjoner, se note 5 i bankens årsrapport.

Fra Q2 2013 er beregningsmetode på operasjonell risiko endret fra basismetode til sjablongmetode på morbank. På konsern beregnes fortsatt datterselskaper etter basismetoden.

Finanstilsynet meddelte i mai 2013 endrede kapitalkrav med virkning fra og med 1. juli 2013. De nye kravene er 9 prosent ren kjernekapitaldekning, 10,5 prosent kjernekapitaldekning og 12,5 prosent kapitaldekning.

Morbank				Konsern		
31.12.12	30.9.12	30.9.13	(i mill kr)	30.9.13	30.9.12	31.12.12
2.597	2.597	2.597	Egenkapitalbevis	2.597	2.597	2.597
-0	-0	-0	- Egne egenkapitalbevis	-0	-0	-0
895	896	895	Overkursfond	895	896	895
1.889	1.457	1.889	Utjevningfond	1.889	1.457	1.889
2.944	2.611	2.944	Grunnfondskapital	2.944	2.611	2.944
195	-	-	Avsatt utbytte	-	-	195
30	-	-	Avsatt gaver	-	-	30
106	70	106	Fond for urealiserte gevinster	123	94	123
0	-	38	Annen egenkapital inklusive minoritetsinteresser	1.377	1.295	1.370
-	801	1.089	Periodens resultat	1.038	816	-
8.656	8.431	9.557	Sum balanseført egenkapital	10.863	9.765	10.042
-447	-447	-447	Utsatt skattefordel, goodwill og immaterielle eiendeler	-589	-701	-674
-	-	-	Andel av fond for urealiserte gevinster i tilknyttede selskap	57	64	57
-225	-	-	Fradrag for avsatt utbytte og gaver	-	-	-238
-448	-460	-399	50 % fradrag ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner	-90	-2	-2
-165	-199	-234	50 % fradrag forventet tap IRB fratrukket tapsavsetninger	-210	-211	-179
-	-	-	50 % kapitaldekningsreserve	-554	-714	-703
-55	-82	-109	Overfinansiering pensjonsforpliktelse	-107	-74	-49
-	-801	-1.089	Periodens resultat	-1.038	-816	-
-	400	795	Delårsresultat som inngår i kjernekapitalen (fom. 2013 73% etter skatt - tidligere 50 % etter skatt)	758	408	-
7.316	6.843	8.075	Sum ren kjernekapital	9.089	7.717	8.254
918	931	1.431	Fondsobligasjon, hybridkapital	1.619	1.108	1.103
8.234	7.773	9.506	Sum kjernekapital	10.707	8.826	9.357
			Tilleggs kapital utover kjernekapital			
-	-	-	Fondsobligasjon, hybridkapital utover 15%	28	37	31
312	325	307	Evigvarende ansvarlig kapital	307	323	312
1.810	1.368	1.602	Tidsbegrenset ansvarlig kapital	1.866	1.633	2.127
-448	-460	-399	50 % fradrag ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner	-90	-2	-2
-165	-199	-234	50 % fradrag forventet tap IRB fratrukket tapsavsetninger	-210	-211	-179
-	-	-	50 % kapitaldekningsreserve	-554	-714	-703
1.509	1.033	1.277	Sum tilleggs kapital	1.346	1.066	1.586
9.742	8.807	10.783	Netto ansvarlig kapital	12.053	9.891	10.943
			Minimumskrav ansvarlig kapital Basel II			
1.654	1.647	1.592	Engasjement med spesialiserte foretak	1.592	1.647	1.654
1.470	1.686	1.442	Engasjement med øvrige foretak	1.443	1.686	1.470
39	38	70	Engasjement med massemarked SMB	76	41	42
316	309	336	Engasjement med massemarked personer	591	532	560
28	28	31	Engasjement med øvrige massemarked	35	30	30
1.118	1.087	1.076	Egenkapitalposisjoner	-	-	-
4.625	4.796	4.548	Sum kredittrisiko IRB	3.736	3.937	3.756
205	209	225	Gjeldsrisiko	225	209	205
14	14	11	Egenkapitalrisiko	13	15	15
-	-	-	Valutarisiko	-	-	-
315	315	297	Operasjonell risiko	398	420	420
553	659	590	Engasjementer beregnet etter standardmetoden	2.135	2.178	2.074
-75	-76	-67	Fradrag	-110	-121	-120
-	-	-	Overgangsordning	403	-	246
5.637	5.916	5.604	Minimumskrav ansvarlig kapital	6.802	6.638	6.596
70.468	73.950	70.051	Beregningsgrunnlag	85.019	82.976	82.446
			Kapitaldekning			
10,4 %	9,3 %	11,5 %	ren kjernekapitaldekning	10,7 %	9,3 %	10,0 %
11,7 %	10,5 %	13,6 %	kjernekapitaldekning	12,6 %	10,6 %	11,3 %
13,8 %	11,9 %	15,4 %	kapitaldekning	14,2 %	11,9 %	13,3 %

Note 14 - Finansielle instrumenter og motregning

Fra og med 2013 skal banken opplyse om hvilke finansielle instrumenter banken anser å oppfylle kravene til nettoføring ihht. IAS 32.42, samt hvilke finansielle instrumenter man har inngått motregningsavtaler på. Begge ihht. IFRS 7.13 A-F.

I den finansielle oppstillingen har banken ingen finansielle instrumenter som bokføres netto.

SpareBank 1 SMN har to sett avtaler som regulerer motpartsrisiko og netting av derivater. For privat- og næringslivskunder anvendes rammeavtaler med krav om sikkerhetsstillelse. For kunder som driver med tradingvirksomhet aksepteres kun kontantdepot som sikkerhet. Avtalene er unilaterale, det vil si at det kun er kundene som stiller sikkerhet. Mot finansielle institusjoner inngår banken standardiserte og hovedsakelig bilaterale ISDA-avtaler. I tillegg har banken inngått tilleggsavtaler om sikkerhetsstillelse (CSA) mot de mest sentrale motpartene. Per 3. kvartal 2013 har banken 19 aktive CSA-avtaler. Banken inngår utelukkende avtaler med kontanter som sikkerhet. Håndteringen av disse avtalene har banken satt ut til SEB Prime Collateral Services, det vil si at de håndterer marginkravene på vegne av banken.

Periode	Type finansielt instrument	Beløp som bare kan nettes ved konkurs eller mislighold
30.09.2013	Derivater	1.186
30.09.2012	Derivater	650
31.12.2012	Derivater	562

Morbank og konsern er identisk.

Note 15 - Vurdering av virkelig verdi på finansielle instrumenter

I forbindelse med implementering av IFRS 13 krever det presentasjon i delårsregnskapene av virkelig verdimåling per nivå med følgende nivåinndeling for måling av virkelig verdi:

Nivå 1: Notert pris i et aktivt marked for en identisk eiendel eller forpliktelse

Nivå 2: Verdssettelse basert på andre observerbare faktorer enten direkte (pris) eller indirekte (utledet fra priser) enn notert pris (brukt i nivå 1) for eiendelen eller forpliktelsen

Nivå 3: Verdssettelse basert på faktorer som ikke er hentet fra observerbare markeder (ikke observerbare forutsetninger)

For ytterlige beskrivelse henvises til note 26 Vurdering av virkelig verdi på finansielle instrumenter i årsregnskapet, samt note 27 virkelig verdi av finansielle instrumenter.

Aksjer holdt for salg er ikke inkludert i tabellene under.

Følgende tabell presenterer konsernets eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi per 30. september 2013:

Eiendeler (i mill kr)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater	151	2.458	-	2.609
- Obligasjoner og sertifikater	346	18.696	-	19.042
- Egenkapitalinstrumenter	100	-	832	932
- Fastrentelån	-	-	2.701	2.701
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg				
- Egenkapitalinstrumenter	-	-	46	46
Sum eiendeler	596	21.154	3.579	25.329
Forpliktelser (i mill kr)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater	144	1.831	-	1.975
Sum forpliktelser	144	1.831	-	1.975

Følgende tabell presenterer konsernets eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi per 30. september 2012:

Eiendeler (i mill kr)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater	46	4.825	-	4.872
- Obligasjoner og sertifikater	4.559	11.993	-	16.552
- Egenkapitalinstrumenter	101	-	564	666
- Fastrentelån	-	-	2.480	2.480
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg				
- Egenkapitalinstrumenter	-	-	66	66
Sum eiendeler	4.706	16.818	3.111	24.635
Forpliktelser (i mill kr)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater	46	4.492	-	4.538
Sum forpliktelser	46	4.492	-	4.538

Følgende tabell presenterer konsernets eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi per 31. desember 2012:

Eiendeler (i mill kr)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater	61	3.039	-	3.100
- Obligasjoner og sertifikater	3.764	10.825	-	14.590
- Egenkapitalinstrumenter	131	-	601	731
- Fastrentelån	-	-	2.585	2.585
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg				
- Egenkapitalinstrumenter	-	-	46	46
Sum eiendeler	3.956	13.865	3.231	21.051
Forpliktelser (i mill kr)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater	62	2.728	-	2.790
Sum forpliktelser	62	2.728	-	2.790

Verdsettelsen av egenkapitalinstrumenter klassifisert i nivå 3 gjøres i det enkelte konsernselskap - i hovedsak SpareBank 1 SMN Invest AS og SpareBank 1 SMN. Det er etablert rutiner for løpende verdivurdering av alle aksjeinvesteringene og vurderingen gjøres med ulike intervaller i forhold til størrelsen på investeringen.

For andeler i Såkorn og Venturefond benyttes verdsettelsen som kommer fra forvalterne av de ulike fondene. Denne verdsettelsen er basert på retningslinjene enten fra EVCA (European Venture Capital Association) eller IPEV guidelines (International Private Equity guidelines). Andre fond, som eiendomsfond, bruker normalt eksterne megleranslag. Øvrige fond eller selskaper med få deltakere bruker opprinnelig kostpris eller markedspris om det har vært gjennomført transaksjoner i selskapet.

Eierandelene i Nets Holding og Nordito Property verdivurderes hvert kvartal av SpareBank 1 Gruppen AS og distribueres til alle alliansebankene. Denne verdivurderingen er basert på et gjennomsnitt av fem ulike metoder hvor siste kjente transaksjonskurs, resultat per aksje, utbytte per aksje og EBITDA er input i vurderingene. Fra andre kvartal tilsvarende verdivurdering for aksjene i Bank 1 Oslo Akershus AS.

Effekt i resultat av finansielle instrumenter tilhørende nivå 3:

(i mill kr)	30.9.13	30.9.12	31.12.12
Realisert gevinst/tap	-4	2	-0
Endring i urealisert gevinst/tap	-2	0	11
Sum effekt i resultatet	-5	2	11